

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2818/2541

ธนาคาร กรุงไทย จำกัด(มหาชน) นาย ณ รัชหรือทศพล นรเศรษฐ์จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 7, ป.พ.พ. มาตรา 224, ป.พ.พ. มาตรา 383, ป.พ.พ. มาตรา 681, ป.พ.พ. มาตรา 708, ป.พ.พ. มาตรา 715, ป.พ.พ. มาตรา 745, พ.ร.บ.ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 มาตรา 4

ย่อ / หลักกฎหมาย

สัญญากู้เงินเป็นหนี้ประธาน ส่วนหนี้ตามหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันเป็นหนี้อุปกรณ์ แม้ในสัญญาจำนองจำเลยจะตกลงเสียดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ อัตราร้อยละ 18 ต่อปี ก็มีไว้ว่าจำเลยจะต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่โจทก์อัตราร้อยละ 18 ต่อปี เสมอไป จำเลยจะรับผิดชอบเสียดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ตามสัญญาจำนองซึ่งเป็นหนี้อุปกรณ์เพียงใด ต้องดูข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประธาน เมื่อโจทก์ยอมรับดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปี อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวจึงเป็นข้อตกลงส่วนหนึ่งของสัญญากู้เงิน แม้ในสัญญากู้เงินจะระบุว่าหากภายหลังจากวันทำสัญญากู้เงิน จำเลยผิดนัดผิดสัญญาข้อหนึ่งข้อใดหรือธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยจำเลยยอมให้โจทก์คิดดอกเบี้ยในจำนวนหนี้ที่จำเลยค้างชำระหนี้อยู่ตามสัญญากู้เงินนี้ในอัตราสูงสุดตามประกาศที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกเก็บได้นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับได้ตลอดไปจนกว่าจำเลยจะชำระหนี้เสร็จสิ้น โดยเพียงแต่โจทก์แจ้งให้จำเลยทราบเท่านั้น จำเลยยอมเสียดอกเบี้ยให้โจทก์ตามที่แจ้งนั้นทุกประการก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงข้อสัญญาให้โจทก์มีสิทธิเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยหรือเพิ่มดอกเบี้ย ขึ้นเท่านั้น มิใช่ข้อกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ล่วงหน้าในกรณีจำเลยผิดนัดสัญญากู้เงินอย่างเดียว เพราะต้องอยู่ในเงื่อนไขที่โจทก์จะสามารถเรียกดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดได้เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยด้วย ดังนั้นข้อสัญญาในส่วนนี้จึงมีใช้เบี้ยปรับ แม้จำเลยจะผิดสัญญากู้เงินในเวลาต่อมาจนโจทก์มีสิทธิ เรียกดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดร้อยละ 18 ต่อปี ตามประกาศ ธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศของโจทก์ แต่โจทก์ มิได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มดอกเบี้ย เงินกู้จากอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปี มาเป็นอัตราร้อยละ 18 ต่อปี ให้จำเลยทราบตามที่ตกลงไว้ในสัญญากู้เงินถือว่าโจทก์ยังมิได้ปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญากู้เงินโจทก์ยอมไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 18 ต่อปีจากจำเลยได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน 1,136,846.93 บาทพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปีของต้นเงิน 800,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ถ้าจำเลยไม่ชำระหนี้หรือชำระไม่ครบ ให้ยึดทรัพย์สินที่จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินสุทธิตามชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบ จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปีเนื่องจากตามสัญญากู้ยืมได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.75 ต่อปี การที่โจทก์คิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปี เป็นการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กำหนดในสัญญากู้ยืมดอกเบี้ยทั้งหมดจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตกเป็นโมฆะ และถ้ามีการบังคับจำนองโจทก์จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระเกินกว่า 5 ปี หาได้ไม่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 800,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปี นับแต่

วันที่ 15 มิถุนายน 2536 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ถ้าไม่ชำระหรือชำระไม่ครบให้ยึดทรัพย์
จำนองโฉนดที่ดินเลขที่ 45112 พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด และหากได้เงินจาก
การขายทอดตลาดไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมา
ชำระหนี้ให้โจทก์จนครบโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 800,000
บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 16 ต่อปี นับแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2536 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่
โจทก์ โดยให้นำเงิน 2,367.12 บาท มาหักออกจากดอกเบี้ยด้วย นอกจากนี้แก้คงให้เป็นไปตาม
คำพิพากษาศาลชั้นต้นจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน
2536 จำเลยทำสัญญากู้เงินโจทก์ 800,000 บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปีตามสัญญากู้เงิน
เอกสารหมายเลข 3 และได้จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 45112 ตำบลทุ่งครุ อำเภอรามบุรี
บูรณะ กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันโดยยอมเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปี
ตามสัญญาจำนองและหนังสือสัญญาต่อท้ายสัญญาจำนองเอกสารหมายเลข 4 จ.5 ต่อมาจำเลยได้
ชำระดอกเบี้ย 2,367.12 บาท แล้วจำเลยผิดนัดไม่ชำระให้โจทก์อีก ระหว่างผิดนัดจนถึงวันฟ้อง
โจทก์มิได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยที่โจทก์คิดสูงกว่าร้อยละ 12.75 ต่อปี ให้จำเลยทราบ
คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราร้อยละ 12.75
ต่อปี หรือไม่เพียงใดในปัญหานี้ จำเลยทำสัญญากู้เงินโจทก์ยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 12.75
ต่อปี พร้อมกันนั้นจำเลยได้ทำสัญญาจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันสัญญากู้เงินของ
จำเลย โดยจำเลยยอมเสียดอกเบี้ยให้โจทก์อัตราร้อยละ 18 ต่อปี ดังนี้สัญญากู้เงินเป็นหนี้ประธาน
ส่วนหนี้ตามหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันเป็นหนี้อุปการณ์ แม้ในสัญญาจำนองจำเลยจะ
ตกลงเสียดอกเบี้ยให้แก่โจทก์อัตราร้อยละ 18 ต่อปี ก็มีไว้ว่าจำเลยจะต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่โจทก์
อัตราร้อยละ 18 ต่อปีเสมอไปจำเลยจะรับผิดชอบดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ตามสัญญาจำนองซึ่งเป็น
หนี้อุปการณ์เพียงใด ต้องดูข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประธาน เมื่อโจทก์
ยอมรับดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปี อยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่งอัตราดอกเบี้ย
ดังกล่าวจึงเป็นข้อตกลงส่วนหนึ่งของสัญญากู้เงินแม้ในสัญญากู้เงินจะระบุว่าหากภายหลังจากวัน
ทำสัญญากู้เงินจำเลยผิดนัดผิดสัญญาข้อหนึ่งข้อใดหรือธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศ
เปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย จำเลยยอมให้โจทก์คิดดอกเบี้ยในจำนวนหนี้ที่จำเลยค้างชำระหนี้อยู่
ตามสัญญากู้เงินนี้ในอัตราสูงสุดตามประกาศที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้
ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกเก็บได้ นับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับได้ตลอดไป จนกว่าจำเลยจะ
ชำระหนี้เสร็จสิ้นโดยเพียงแต่โจทก์แจ้งให้จำเลยทราบเท่านั้น จำเลยยอมเสียดอกเบี้ยให้โจทก์ตาม
ที่แจ้งนั้นทุกประการโดยไม่โต้แย้งคัดค้านประการใดทั้งสิ้น ตามสัญญากู้เงินเอกสารหมายเลข 3 เป็น
เพียงข้อสัญญาให้โจทก์มีสิทธิเปลี่ยนแปลงดอกเบี้ยหรือเพิ่มดอกเบี้ยขึ้นเท่านั้นมิใช่ข้อกำหนด
อัตราดอกเบี้ยไว้ล่วงหน้าในกรณีจำเลยผิดนัดสัญญากู้เงินอย่างเดียว เพราะต้องอยู่ในเงื่อนไขที่
โจทก์จะสามารถเรียกดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดได้เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเปลี่ยนแปลง
อัตราดอกเบี้ยด้วย ดังนั้น ข้อสัญญาในส่วนนี้จึงมิใช่เบี้ยปรับดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัย แม้จำเลยจะ
ผิดสัญญากู้เงินในเวลาต่อมาจนโจทก์มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดร้อยละ 18 ต่อปี ตาม
ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศของโจทก์ แต่โจทก์มิได้แจ้งการเปลี่ยนแปลง
อัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มดอกเบี้ยเงินกู้จากอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปีมาเป็นอัตราร้อยละ 18 ต่อปีให้
จำเลยทราบตามที่ตกลงไว้ในสัญญากู้เงิน ถือได้ว่าโจทก์ยังมิได้ปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญากู้เงิน
โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 18 ต่อปีจากจำเลยได้ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้

จำเลยชำระดอกเบี้ยร้อยละ 16 ต่อปีพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 800,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปี นับแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2536 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

ชวลิต ธรรมอาชู · ทวีชัย เจริญบัณฑิต · พิชัย เตโชพิทยากุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2818/2541>